

ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ*	ΚΣΤ
ΤΜΗΜΑ*	ΟΛΑ
ΚΥΚΛΟΣ*	Α΄ ΕΙΔΙΚΗ ΦΑΣΗ
Τίτλος Μαθήματος / Εργαστηρίου*	Η ΚΑΛΗ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: ΣΥΝΤΑΞΗ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
Κωδικός Μαθήματος / Εργαστηρίου*	
Σύντομη Περιγραφή Μαθήματος / Εργαστηρίου	Το μάθημα περιλαμβάνει την παρουσίαση του σχετικού θεσμικού πλαισίου και την εξοικείωση των σπουδαστών/τριών με τις βασικές έννοιες και αρχές της καλής νομοθέτησης (πχ. Ν.4048/2012 για τις βασικές θεσμικές υποχρεώσεις της ρυθμιστικής διακυβέρνησης στην Ελλάδα και τις αντίστοιχες δομικές και οργανωσιακές αλλαγές (σύσταση Γραφείου Καλής Νομοθέτησης και Γραφεία Νομοθετικής Πρωτοβουλίας), σχετικές πρωτοβουλίες της ΕΕ, ταξινόμηση των βασικότερων τύπων ρυθμίσεων, επιλογή τύπου ρύθμισης). Θα γίνει αναλυτική μελέτη των κατηγοριών των ρυθμιστικών κειμένων και οι σπουδαστές/τριες θα είναι σε θέση να επιλέγουν τον κατάλληλο τύπο ρύθμισης, ανάλογα με το περιεχόμενο της επιθυμητής παρέμβασης. Η ίδια μεθοδολογία θα ακολουθηθεί και για την περίπτωση των συνοδευτικών εκθέσεων (τυπολογία, αιτιολογική και εισηγητική έκθεση, ανάλυση συνεπειών ρύθμισης, έκθεση επί της δημόσιας διαβούλευσης). Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη σύνταξη της αξιολόγησης των αποτελεσμάτων εφαρμογής των ρυθμίσεων, σε συνεργασία με τις αρμόδιες καθ' ύλη υπηρεσίες.
Συνολικές Ώρες	21 + 2
Στόχος Μαθήματος	Σκοπός του μαθήματος είναι η κατάρτιση των σπουδαστών/στριών της ΕΣΔΔΑ, ώστε να συμβάλουν στη βελτίωση της ποιότητας των νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων. Η ανάγκη αυτή έχει πολλάκις εντοπισθεί και επισημανθεί από εκθέσεις δημόσιων φορέων και ανεξάρτητων αρχών. Οι σπουδαστές/τριες θα αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο της νομοπαραγωγικής διαδικασίας και της κατάρτισης κανονιστικών πράξεων, τις αρχές και τα μέσα καλής νομοθέτησης, την τυπολογία των ρυθμιστικών κειμένων και των συνοδευτικών τους εγγράφων, αλλά και τη διαδικασία αξιολόγησης των αποτελεσμάτων εφαρμογής (ανάλυση συνεπειών ρυθμίσεων).
Ειδικοί στόχοι:	
1. Γνώσεις	Εξοικείωση με τις έννοιες της Καλής Νομοθέτησης, καθώς και των εργαλείων τους (Ανάλυση Επιπτώσεων, Κοινωνική Διαβούλευση,

* Τα πεδία συμπληρώνονται από την ΕΣΔΔΑ

	Κωδικοποίηση, Μέτρηση των Διοικητικών Επιβαρύνσεων). Ανάπτυξη της κατανόησης του ρυθμιστικού φαινομένου ως ακρογωνιαίου λίθου της λειτουργίας του κράτους και εξοικείωση με τα μέσα βελτίωσης της ρυθμιστικής παραγωγής.	
2. Δεξιότητες	Ανάπτυξη ικανότητας εντοπισμού των αδυναμιών των νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων τόσο όσον αφορά τις ίδιες τις ρυθμίσεις, καθώς και την διαδικασία παραγωγής τους και εφαρμογής τους.	
3. Στάσεις/Συμπεριφορές	Εμπέδωση της αναγκαιότητας για την τεκμηρίωση των δημόσιων πολιτικών και την παρακολούθηση της εφαρμογής των νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων, γεγονός που εν πολλοίς εξαρτάται από την ποιότητά τους. Διαμόρφωση στάσης των μελλοντικών στελεχών της δημόσιας διοίκησης σχετικά με τον τρόπο λήψης κάθε φορά της ενδεδειγμένης απόφασης για συγκεκριμένο πρόβλημα. Η λήψη σωστών αποφάσεων απαιτεί επίσκεψη, μελέτη των δεδομένων και της γνώμης των ενδιαφερομένων, και αξιολόγηση των εναλλακτικών επιλογών. Ενίσχυση διαφάνειας, λογοδοσίας και της δημόσιας συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων.	
Μέθοδοι Διδασκαλίας / Εκπαιδευτικές Τεχνικές	Κατά τη διδασκαλία του μαθήματος θα χρησιμοποιηθούν σύγχρονοι / διαδραστικοί τρόποι διδασκαλίας, όπως: • Εισήγηση – Παρουσίαση (Power Point) • Ερωτήσεις – Αποκρίσεις, Συζήτηση – Ανταλλαγή Απόψεων • Μελέτη / Ανάλυση Περιπτώσεων • Συμμετοχική ανάλυση, εργασία σε ομάδες, κριτική αξιολόγηση ποιότητας νομοθετικών ρυθμίσεων και εφαρμογή των κριτηρίων αξιολόγησης σε επιλεγμένα νομοθετήματα • Καταιγισμός Ιδεών	
Αξιολόγηση Μαθήματος / Εργαστηρίου (Σημειώστε με X)	X	Γραπτή Εξέταση
		Ερωτήσεις Πολλαπλής Επιλογής
		Εκπόνηση ατομικής εργασίας και παρουσίασης
		Εκπόνηση ομαδικής εργασίας και παρουσίασης
		Συνδυασμός των παραπάνω (προσδιορισμός βαθμολόγησης)
		Άλλη, προσδιορίστε:
Προϋποθέσεις Υποδομών	Αίθουσα με δυνατότητα μετακίνησης των καθισμάτων – τραπέζι σε σχήμα «Π»	
Απαραίτητα Εκπαιδευτικά Μέσα	• Πίνακας μαρκαδόρου ή/και πίνακας χαρτιού • Η/Υ, όπου θα υπάρχει εγκαταστημένο το αναγκαίο λογισμικό για επεξεργασία κειμένου (Word), σύνταξη παρουσιάσεων (Power Point), δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο • Προβολέας με δυνατότητα σύνδεσης σε Η/Υ για προβολή Power Point παρουσίασης • Σύνδεση στο διαδίκτυο	
Απαραίτητο Λογισμικό	• Windows, Office	
Εκπαιδευτικό – Υποστηρικτικό Υλικό (Σημειώστε με X)		Σημειώσεις Εισηγητή
	X	Παρουσιάσεις Εισηγητή
	X	Μελέτες Περίπτωσης

	X	Άρθρα – Μελέτες – Αποσπάσματα
	X	Θεσμικό Πλαίσιο – Νόμοι
	X	Πρότυπα
	X	Εγχειρίδια Χρήσης
		Ψηφιακό Υλικό – Λογισμικό
	X	Διαδικτυακοί Τόποι
	X	Σχετική Βιβλιογραφία

**ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ / ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ
ΚΑΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ**

α/α	Τίτλος Διδακτικής Ενότητας		Διάρκεια (ώρες)
1	Εισαγωγή στην Καλή Νομοθέτηση	○ Τι είναι η πολιτική της καλής νομοθέτησης; ○ Γιατί είναι απαραίτητη μια πολιτική για την καλή νομοθέτηση; ○ Καλή διακυβέρνηση ○ Ο ρόλος της καλής νομοθέτησης ως δημόσιας πολιτικής. ○ Ανάδειξη της νομιμοποιητικής βάσης που παρέχουν οι διαδικασίες της καλής νομοθέτησης στις εφαρμοζόμενες δημόσιες πολιτικές. ○ Διευκόλυνση της παρακολούθησης των αποτελεσμάτων κι ενίσχυση της συμμόρφωσης μέσω της καλής νομοθέτησης.	3
2	Πολιτική για την Καλή Νομοθέτηση στο εθνικό και διεθνές επίπεδο	○ Η Ευρωπαϊκή πολιτική για την καλή νομοθέτηση. ○ Από την έκθεση Mandelkern και την απλούστευση του ρυθμιστικού περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην έξυπνη νομοθέτηση και το πακέτο καλής νομοθέτησης. ○ Πρόσφατες εξελίξεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο. ○ Η Διεθνής εμπειρία. ○ Εργαλεία καλής νομοθέτησης στην Ε.Ε. ○ Η ενσωμάτωση της ευρωπαϊκής στην εθνική νομοθεσία. ○ Η καλή νομοθέτηση σε εθνικό επίπεδο	3
3	Αρχές και Μέσα Καλής Νομοθέτησης	○ Οι προβλέψεις του Ν4048/2012. ○ Ποιές είναι οι αρχές και ποιά τα εργαλεία/μέσα καλής νομοθέτησης. ○ Η ανάλυση συνεπειών ρυθμίσεων (ΑΣΡ). ○ Ο κατάλογος ελέγχου κανονιστικών επιπτώσεων. ○ Η δημόσια διαβούλευση. ○ Ορθή διεξαγωγή της δημόσιας διαβούλευσης. ○ Εργαλεία διαβούλευσης. ○ Τρόποι ενθάρρυνσης της Δημόσιας Συμμετοχής και ενίσχυσης της Διαφάνειας	12

		- ο Ρυθμίσεις και κόστος, η έννοια του «κόστους συμμόρφωσης». - ο Η έννοια του «διοικητικού φόρτου» και του «διοικητικού κόστους». - ο Το Τυποποιημένο Μοντέλο Κόστους (Standard Cost Model). - ο Η Κωδικοποίηση - ο Μορφές και τεχνικές κωδικοποίησης. - ο Μελέτη περίπτωσης	
4	Πρακτικά ζητήματα εφαρμογής πολιτικών Καλής Νομοθέτησης	- ο Οι δομές Καλής Νομοθέτησης - ο Ο ρόλος της Εποπτεύουσας Ρυθμιστικής Αρχής και λοιπών δομών διαμόρφωσης και συντονισμού δημόσιων πολιτικών - ο Η εφαρμογή των ρυθμίσεων καθώς και οι τρόποι ενίσχυσης και αύξησης της. - ο Σύγχρονες προσεγγίσεις στην ενίσχυση της συμμόρφωσης με τις ρυθμίσεις: Η συμπεριφορική προσέγγιση. - ο Μελέτη καλών πρακτικών	3

Βιβλιογραφία

Κύρια

- Καλή νομοθέτηση (2018), Σημειώσεις μαθήματος, Ε. Δραμαλιώτη, Ε. Στεφοπούλου
- Μαντζούφας, Π., (2018), Καλή Νομοθέτηση και Κράτος Δικαίου, Εκδ. Ευρασία (σελ. 31-51 & 79-108)
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2019), Βελτίωση της νομοθεσίας: απολογισμός και διατήρηση της δέσμευσής μας, Βρυξέλλες, ISBN 978-92-76-01519-2
- Νόμος 4048/2012 (ΦΕΚ Α' 34/23.02.2012), Ρυθμιστική Διακυβέρνηση: Αρχές, Διαδικασίες και Μέσα Καλής Νομοθέτησης
- Σχέδιο Νόμου: Επιτελικό Κράτος: Οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των Κυβερνητικών Οργάνων και της Κεντρικής Δημόσιας Διοίκησης.
- Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης (2016), Γραφείο Συντονισμού Θεσμικών, Διεθνών & Ευρωπαϊκών Θεμάτων, Μεταφορά οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο εθνικό δίκαιο (ΑΠ 880/03.06.2016)
- Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης, Πρακτικές οδηγίες για την κατάρτιση των νομοσχεδίων
- Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης, Εγχειρίδιο Οδηγιών για την κωδικοποίηση της νομοθεσίας
- Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης (2009), Εγχειρίδιο οδηγιών συμπλήρωσης Υποδείγματος
- Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης (2009), Υπόδειγμα Έκθεσης Αξιολόγησης Συνεπειών Ρυθμίσεων
- EU SCM: Measurement and reduction of administrative burden. Brussels, February 26th 2008. High Level Group workshop
- Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης (2007), Εγχειρίδιο Οδηγιών Συμπλήρωσης Υποδείγματος
- Εγκύκλιος του Πρωθυπουργού για την Κανονιστική Μεταρρύθμιση (2006), με θέμα: Νομοθετική πολιτική και αξιολόγηση ποιότητας και αποτελεσματικότητας νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων (Αρ. Πρωτ.: Υ190/18.07.2016)

Συμπληρωματική

- Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης (2013), Γραφείο Διεθνών & Κοινοτικών Θεμάτων, Εγχειρίδιο Εναρμόνισης-Το Ευρωπαϊκό Δίκαιο στην Ελλάδα

	-OECD (2012), Recommendation of the council on regulatory policy and governance -OECD (2011), Greece: Review of the Central Administration -COM (2017) Better regulation "Toolbox", https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/better-regulation-why-and-how_en - Η καλή νομοθέτηση ως αναγκαία προϋπόθεση μιας δίκαιης και αποτελεσματικής λειτουργίας της πολιτείας (2017), Πρακτικά Συνεδρίου - COM(2017)651/F1/Γενική Γραμματεία, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο, το συμβούλιο, την ευρωπαϊκή οικονομική και κοινωνική επιτροπή και την επιτροπή των περιφερειών: «Ολοκλήρωση του θεματολογίου για τη βελτίωση της νομοθεσίας: Καλύτερες λύσεις για καλύτερα αποτελέσματα» -Διοργανική συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Επιτροπής για τη βελτίωση του κυβερνητικού έργου (2016) - George Julnes, Promoting evidence-informed governance: Lessons from Evaluation - OECD (2012), Evaluating the performance of regulation and regulatory policy, - OECD (2011), Regulatory Policy and Governance: supporting economic growth and serving the public interest - Π. Καρκατσούλης, Ρύθμιση, Απορρύθμιση, Μεταρρύθμιση, , εκδόσεις Σιδέρη, 2012. - European Risk Forum (2018), Communication 19, Strengthening the EU's Better Regulation Strategy: Ideas from the European Risk Forum -SCM Network, International Standard Cost Model Manual -Better Regulation: Delivering better results for a stronger Union , COM(2016) 615 final 14/9/2016 - OECD (2014), OECD framework for regulatory policy evaluation, ISBN 978-92-64-21445-3 - Scott Jacobs, Current Trends in Regulatory Impact Analysis: The Challenges of Mainstreaming RIA into Policy-making - OECD (2017), Behavioural Insights and Public Policy: Lessons from Around the World, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/9789264270480-en. -OECD (2015), Government at a Glance 2015, -Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (2016) σχετικά με τη σύναψη διοργανικής συμφωνίας για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου, μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2016/2005(AC)) -Διοργανική συμφωνία, της 20ής Δεκεμβρίου 1994, που αφορά την ταχεία μέθοδο εργασίας για την επίσημη κωδικοποίηση νομοθετικών κειμένων, ΕΕ C 102 της 4.4.1996 -Διοργανική συμφωνία, της 22ας Δεκεμβρίου 1998, για τις κοινές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την ποιότητα της διατύπωσης της κοινοτικής νομοθεσίας, ΕΕ C 73 της 17.3.1999 -Διοργανική συμφωνία, της 28ης Νοεμβρίου 2001, για μια πλέον συστηματοποιημένη χρήση της τεχνικής της αναδιατύπωσης των νομικών πράξεων, ΕΕ C 77 της 28.3.2002 -Κοινή δήλωση, της 13ης Ιουνίου 2007, σχετικά με την εφαρμογή στην πράξη της διαδικασίας συναπόφασης, ΕΕ C 145 της 30.6.2007 -OECD (1997), The OECD Report on Regulatory Reform, Synthesis, Paris.
Διαδικτυακοί Τόποι	• Ανοικτή Διακυβέρνηση: http://www.opengov.gr/home/ • European Commission: Contribute to Law-making http://ec.europa.eu/info/law/contribute-law-making_en

	• European Commission's site on Better Regulation, https://ec.europa.eu/priorities/democratic-change/better-regulation_el • http://www.consilium.europa.eu/en/policies/better-regulation/ • http://www.opengovpartnership.org/ • http://ec.europa.eu/yourvoice/consultations/index_en.htm • www.europarl.europa.eu • www.oecd.org • www.ggk.gr • www.parliament.gr
--	---